แลกเปลี่ยนเรียนรู้
หลักคิดเพื่อนำไปประยุกต์ใช้

กระบวนการรับฟังความคิดเห็น

เพื่อประยุกต์ใช้ในการติดตามและประเมินผลงานสร้างเสริมสุขภาพ

ดร.สุรศักดิ์ บุญเทียน

๑. กระบวนการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพ

ที่เรานำมาประยุกต์ใช้ในการติดตามและประเมินผลงานสร้างเสริมสุขภาพ

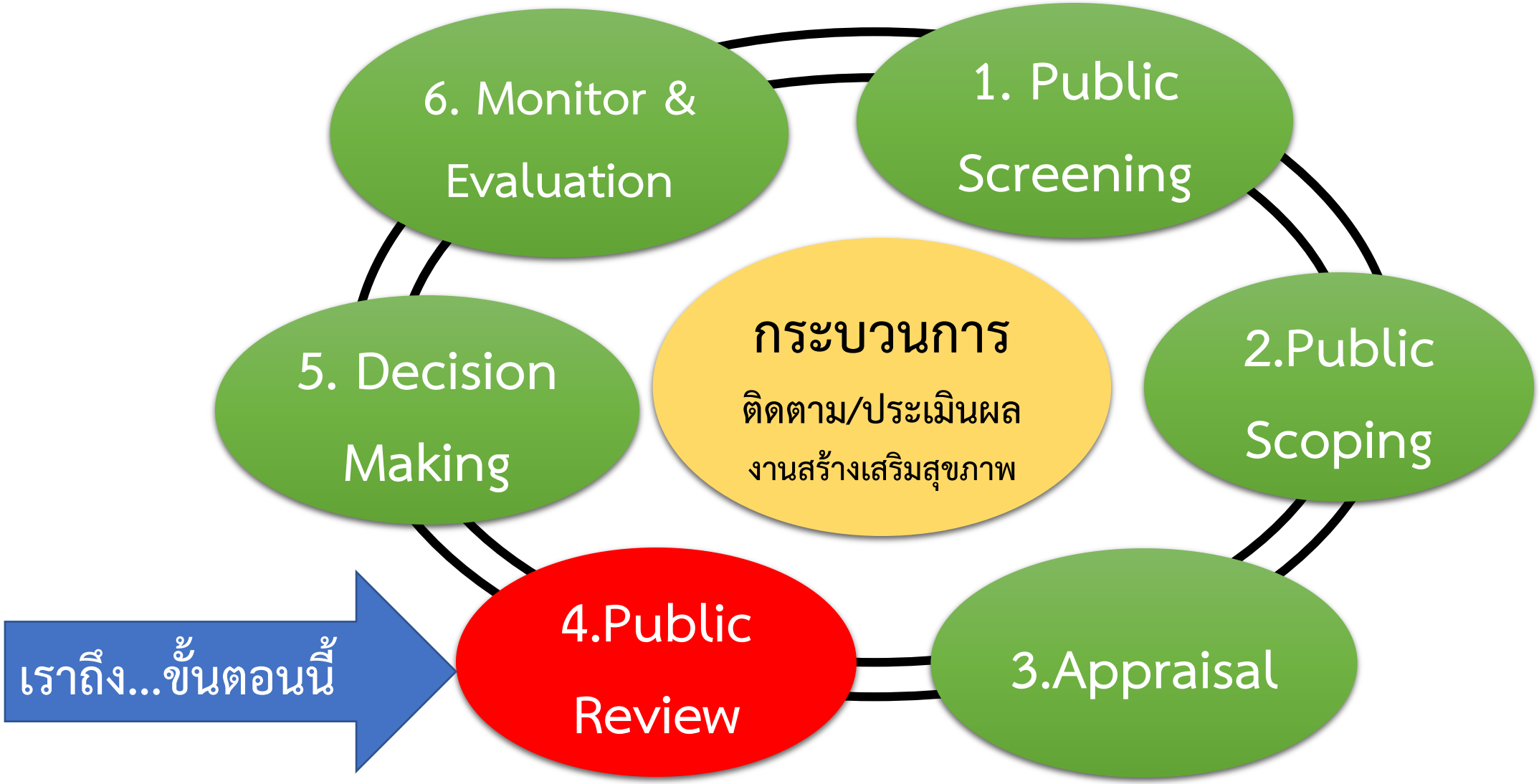

๒.ความหมายทั่วไป : การรับฟังความคิดเห็นของประชาชนหรือการประชาพิจารณ์

คำว่า **ประชาพิจารณ์**

ประกอบด้วยคำว่า **ประชา** หมายถึง **ประชาชน**

กับคำว่า **พิจารณ์** ซึ่งหมายถึง **พิจารณา ตรวจตรา สอบสวน ให้ความคิดเห็น**

ประชาพิจารณ์ หมายถึง **รับฟังความคิดเห็นของประชาชนในเรื่องที่มีผลกระทบชีวิตของประชาชนทุกคน** การทำประชาพิจารณ์ควรจัดให้ได้รับความคิดเห็นจากประชาชนทุกหมู่เหล่า และทำในวงกว้างเพื่อให้ได้ข้อสรุปที่สะท้อนความคิดเห็นจากประชาชนอย่างแท้จริง ก่อนที่จะตัดสินใจดำเนินการใดๆ ที่เกี่ยวกับสิ่งที่มีผลต่อประชาชนจำนวนมาก

๓.วัตถุประสงค์ : การรับฟังความคิดเห็นต่อสาธารณะ ในการติดตามและประเมินผลงานสร้างเสริมสุขภาพ

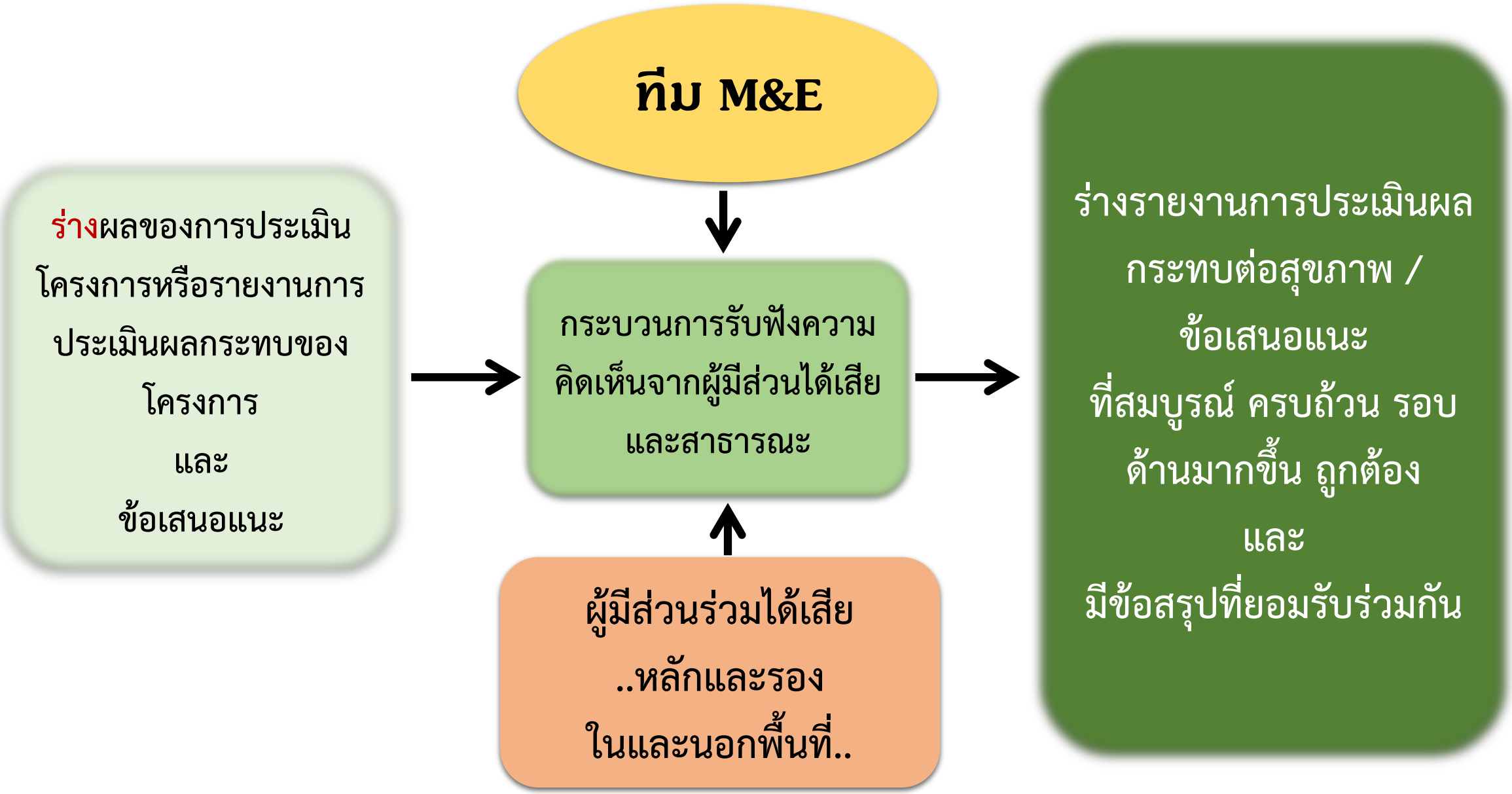

๔.หลักคิดสำคัญในการออกแบบการรับฟังความคิดเห็น

๑ พิจารณาวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสีย หลักและรอง :

ใครได้ประโยชน์ ใครเสียประโยชน์ ทั้งทางตรงและทางอ้อม และความสัมพันธ์

๒ พิจารณาถึง ผลบวก และ ผลลบ ของผู้มีส่วนได้เสียที่จะเกิดขึ้น :

ทั้งที่เป็นรูปธรรมและความรู้สึก เช่น ความเชื่อ ความผูกพัน รวมไปถึงศักดิ์ศรีหน้าตา

๓ วิเคราะห์ถึง อำนาจ และ อิทธิพล ของผู้มีส่วนได้เสีย รวมถึงการนำไปสู่กระบวนการ

ตัดสินใจของพื้นที่

๔ จัดลำดับความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสีย :

เนื่องจากบางครั้งไม่สามารถจัดกระบวนการได้พร้อมกันทุกคน ทุกกลุ่ม นำไปสู่การเลือก..

๕ เลือกใช้และออกแบบกระบวนการมีส่วนร่วมและเครื่องมืออย่างเหมาะสม

๖. กำหนด วัน เวลา และสถานที่ อย่างเหมาะสม

๗.ประโยชน์สูงสุดที่ผู้มีส่วนได้เสียในพื้นที่จะได้รับ (ภายใต้ข้อเท็จจริงและข้อสรุปที่เกิดการยอมรับร่วมกัน)

๕.เครื่องมือและการออกแบบการรับฟังความคิดเห็น ในที่นี้ขอแบ่งดังนี้

๑ แบบเป็นทางการ : มีการระบุคนเข้าร่วม มีเอกสาร กฎกติกา ระเบียบวาระการประชุม มีการจดบันทึก สรุปผลที่ชัดเจน เช่น ประชุมสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ประชุมประชาพิจารณ์ EIA หรือของรัฐ หรือการประชุมสภาของอปท. เป็นต้น

๒ แบบไม่เป็นทางการ : ใช้ความไม่เป็นทางการเน้นให้แลกเปลี่ยนเติมเต็มข้อมูล มีการสรุปผล เช่น เวทีชาวบ้าน การสอบถามพูดคุย การสัมภาษณ์ การสำรวจ เปิดแสดงความคิดเห็นผ่านช่องทางต่างๆ ออนไลน์ ไปรษณีย์ เป็นต้น

๓ แบบผสมหรือกึ่งทางการ : หยืดหยุ่น ทั้งบุคคลและกระบวนการตามความเหมาะสมและมีการสรุปผล เช่น เวทีประชาคม เวทีสาธารณะ การประชุมเชิงปฏิบัติการ เป็นต้น

๖.แนวทางการจัดการรับฟังความคิดเห็น

แบ่งเป็น ๓ ขั้นตอน ดังนี้

๑.ขั้นก่อนการจัดการรับฟังความคิดเห็น

๑.๑ ทีมประเมิน ออกแบบและวางแผนการจัดการรับฟังความคิดเห็น และเตรียมความวัสดุอุปกรณ์ กระบวนการ การจัดการ การประสานผู้เกี่ยวข้องต่างๆ ให้เรียบร้อย

๑.๒ แจ้งข้อมูลการจัด วันเวลา สถานที่ วัตถุประสงค์เป้าหมาย ช่องทางการเข้าร่วม และวิธีการมีส่วนร่วม ให้ผู้มีส่วนได้เสียหรือสาธารณะล่วงหน้า ผ่านช่องทางการสื่อสารต่างๆ ที่เหมาะสม อย่างน้อย ๑ สัปดาห์หรือตามที่ตกลงกัน

๑.๓ เผยแพร่ร่างรายงานผลการประเมินฉบับสมบูรณ์ เพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสียได้พิจารณาผ่านช่องทางการสื่อสารต่างๆ ที่เหมาะสม อย่างน้อย ๑ สัปดาห์ หรือที่ตกลงกัน

๖.แนวทางการจัดการรับฟังความคิดเห็น (ต่อ)

๒. ขั้นการจัดการรับฟังความคิดเห็น

๒.๑ ดำเนินการตามที่ได้ออกแบบและวางแผนไว้ และสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น

๒.๒ หากการรับฟังความคิดเห็นยังไม่สมบูรณ์เพียงพอหรือมีข้อขัดแย้ง อาจพิจารณาจัดการรับฟังเพิ่มเติมได้ตามความเหมาะสม โดยให้ผู้มีส่วนได้เสียและทีมวิจัยหาข้อสรุปร่วมกัน

๓. ขั้นหลังการจัดการรับฟังความคิดเห็น

๓.๑ จัดทำสรุปความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสียและสาธารณะ พร้อมทั้งความเห็นและคำชี้แจ้งต่างๆ ของทีมประเมิน นำมาปรับปรุงร่างรายงานการประเมินผล สรุปเป็นเล่มสมบูรณ์

ฝึกปฏิบัติ

ฝึกปฏิบัติการออกแบบ การรับฟังความคิดเห็น ของแต่ละเขต

การออกแบบเวทีรับฟังความคิดจากผู้มีส่วนได้เสีย

ไม่มีรูปแบบที่ตายตัว

ขึ้นอยู่กับ เงื่อนไข สถานการณ์ บริบท และ
ปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่
รวมถึงวัตถุประสงค์เป้าหมาย
ปัจจัยสนับสนุนของการประเมินผลนั้นๆ

ทีมวิจัย.....จึงจำเป็นต้อง

พิจารณาและออกแบบกระบวนการดังกล่าว
ตามความเหมาะสมในแบบฉบับของตนเอง

ขอบคุณครับ

..ลุงแดง..